

СОЁЛЫН ЯАМ
ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ТАЙЛАН

Хамрагдсан байгууллага: Өмнөговь аймгийн Соёл, урлагийн газар
Шалгалтын тайлангийн код: ХШҮДАГ-2024/ХШҮ/ДА/11

Аудитын дүгнэлт:

Өмнөговь аймгийн Соёл, урлагийн газрын 2023 оны үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын дүнгээр байгууллагын үйл ажиллагааг “Хангалттай” гэсэн дүгнэлт өгч байна.

Улаанбаатар хот
2024 он

CONTENTS

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР1

1.ТАНИЛЦУУЛГА.....2

1.1. Байгууллагын тухай.....2

2. ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ЗОРИЛГО, ЦАР ХҮРЭЭ3

2.1. Зорилго:3

2.2. Хамрах хүрээ, хязгаарлалт3

2.3. Хяналт шалгалтын арга, аргачлал.....3

2.4. Өмнөх шалгалтын талаар3

3. ЗАСАГЛАЛ, ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА, ДОТООД ХЯНАЛТЫН ТӨЛӨВШИЛ.....4

3.1. Засаглалын удирдлагын талаар4

3.2. Эрсдэлийн удирдлагын талаар4

3.3. Дотоод хяналтын талаар4

4. Санхүүгийн үйл АЖИЛЛАГААНЫ талаар5

5.НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ7

6. ЗӨВЛӨМЖ7

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ХШҮДАГ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар
ХШҮ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ
ДА	Дотоод аудит

1. ТАНИЛЦУУЛГА

Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10-д заасан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд дотоод аудитыг хэрэгжүүлэх”, Засгийн газрын 2015 оны 483 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Дотоод аудитын дүрэм”-ын 7.2, 7.3, Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, Дотоод аудитын хорооны 2024 оны төлөвлөгөөг тус тус үндэслэн Соёлын сайдын 2024 оны 04 дүгээр сарын 11-ны өдөр баталсан дотоод аудит хийх удирдамжийн дагуу 04 дүгээр дугаар сарын 16-ны өдөр ХШҮДАГ-ын дарга Д.Түмэндэмбэрэл ахлан, шинжээч Ц.Алтанхуяг, мэргэжилтэн П.Оюунтуяа нар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитыг хийж гүйцэтгэлээ.

1.1. Байгууллагын тухай

Засгийн газрын 2021 оны 168 дүгээр тогтоолын дагуу Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2021 оны А/795 дугаар захирамжаар Соёлын хэлтсийг тус аймагт анх байгуулсан байна. Засгийн газрын 2021 оны 377 дугаар тогтоол, Соёлын сайдын 2022 оны 04 дүгээр тушаалын дагуу Өмнөговь аймгийн Соёл, урлагийн газрыг 11 орон тоотойгоор шинэчлэн байгуулсан. Засгийн газрын 2022 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдрийн хууль хэрэгжүүлэх талаар авах зарим арга хэмжээний тухай 417 дугаар тогтоолын 2.3-д заасны дагуу Улсын байцаагчийн орон тоог шилжүүлэн тус байгууллагын орон тоог нэмэгдүүлжээ.

Байгууллагын регистрийн дугаар 3646491, үндсэн үйл ажиллагааны 100-1100-34003 нэмэлт санхүүжилтийн 100-1100-34401 тоот харилцах данснуудаар санхүүгийн төлбөр тооцоог хийж байна.

Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн Б/43 дугаар захирамжаар Т.Мөнгөнтуулыг даргын албан тушаалд түр томилж, улмаар Соёлын сайдын 2023 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн Б/47 дугаар тушаалаар түүнийг даргын албан тушаалд жинхлэн томилсон байна. Аудитын хамрах хугацаанд дээрх шийдвэрийн дагуу нэгдүгээр гарын үсгийг Т.Мөнгөнтуул одоог хүртэл, хоёрдугаар гарын үсгийг Соёл, урлагийн газрын даргын 2022 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн Б/15 дугаар тушаалаар томилогдсон нягтлан бодогч Н.Бадамсүрэн нар тус тус зурж хөрөнгө, мөнгийг захиран зарцуулж байна.

Тус байгууллага нь 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, татвар, нийгмийн даатгалын тайлангуудыг хуулийн хугацаанд нь холбогдох байгууллагуудад гарган өгч баталгаажуулсан.

Бүтэц зохион байгуулалт

Соёлын сайдын 2022 оны 1 дүгээр сарын 24-ны өдрийн А/04 дүгээр тушаалаар “Аймгийн Соёл, урлагийн газар”-ыг 2 хэлтэс, орон тооны дээд хязгаарыг 11 байхаар тогтоосон. Засгийн газрын 2022 оны 417 дугаар тогтоолын дагуу улсын байцаагчийн орон тоо, орон нутгийн төсвөөс үйлчилгээний ажилтны 1 орон тоо нэмэгдэж, 13 орон тоотой ажиллаж байна.

Засаглах удирдлага: Байгууллагын дүрмийн 1.6-д газар нь орон тооны бус мэргэжлийн зөвлөлтэй байж болох тухай заалтын дагуу даргын дэргэд 43 зөвлөл ажиллаж байна. Үүнд: 2022 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдрийн А/04 тушаалаар “Баримт бичиг нягтлан шалгах комисс”, 2022 оны 05 дугаар сарын 19-ны А/06 дугаар тушаалаар “Өмч хамгаалах байнгын зөвлөл” 2023 оны 09 дүгээр сарын 22-ны өдрийн А/19 дүгээр тушаалаар “Эцэг эхийн зөвлөл, мөн өдрийн А/18 дугаар тушаалаар “Ёс зүйн зөвлөл”, тус тус байгуулагдсан байна.

Гүйцэтгэх удирдлага: Захиргаа удирдлагын хэлтэс-1, Соёл урлагийн хэлтэс-1, -13

албан хаагчийн орон тоотой.

2. ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ЗОРИЛГО, ЦАР ХҮРЭЭ

2.1. Зорилго:

Тус байгууллагын засаглал, эрсдэлийн удирдлага, дотоод хяналтын үйл явцын үр нөлөөтэй байдлыг үнэлж, үндсэн үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит хийн дүгнэж, илэрсэн алдаа дутагдлыг арилгуулах, зөвлөмж өгөх байдлаар байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилго баримтлан ажилласан.

2.2. Хамрах хүрээ, хязгаарлалт

Хамарсан хүрээ: Тус байгууллагын 2023 оны үйл ажиллагаа (засаглал, эрсдэлийн удирдлага, дотоод хяналт, байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, төсөв, санхүүгийн бүртгэл тооцоо, хөрөнгө оруулалт, төсөл хөтөлбөр)-ны үр дүнгийн байдалд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитыг гүйцэтгэсэн.

Хязгаарлалт: Өмнөговь аймаг дахь Төрийн аудитын газартай гэрээ байгуулсан ЦММ аудит ХХК нь тус байгууллагын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд санхүүгийн аудит хийж “Өөрчлөлтгүй дүгнэлт” өгсөн тул уг тайлангийн хамарсан хүрээгээр энэхүү дотоод аудитыг хязгаарлаж, итгэл хүлээлгэсэн болно.

2.3. Хяналт шалгалтын арга, аргачлал

Сангийн сайдын 2019 оны 268 дугаар тушаалаар баталсан “Улсын салбарын дотоод аудитын аргачлал”, Соёлын сайдын 2022 оны А/118 дугаар тушаалаар баталсан “Дотоод аудитыг гүйцэтгэх аргачлал”-ыг мөрдөж санхүүгийн аудитыг гүйцэтгэсэн болно.

Аудитад дараах хууль эрх зүйн актуудыг шалгуур болго. Үүнд:

- ✓ Төрийн албаны тухай хууль;
- ✓ Төсвийн тухай хууль;
- ✓ Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай;
- ✓ Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль;
- ✓ Төрийн аудитын тухай хууль;
- ✓ Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль;
- ✓ Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль;
- ✓ Шилэн дансны тухай хууль;
- ✓ Хөдөлмөрийн тухай хууль;
- ✓ Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль;
- ✓ Соёлын тухай хууль;
- ✓ Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль;
- ✓ Музейн тухай хууль;
- ✓ Нийгмийн даатгалын тухай хууль;
- ✓ Бусад холбогдох хууль тогтоомж, эрх зүйн акт.

2.4. Өмнөх шалгалтын талаар

Тус байгууллагын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд Өмнөговь аймаг дахь Төрийн аудитын газартай гэрээ байгуулсан Азуре хүлүг аудит ХХК санхүүгийн аудит хийж гүйцэтгэсэн. Аудитын дүнгээр дараах алдаа, зөрчил илэрсэн тул албан шаардлага, зөвлөмж өгсөн байна. Үүнд:

- Ажил гүйцэтгэх гэрээний дагуу 6 сарын хугацаанд олгосон үйлчилгээний төлбөрөөс НДШ суутгаж тайлагнаагүй.
- Хаан банкинд нээсэн харилцах дансанд 255.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан.
- Харилцах дансанд орсон орлогын гүйлгээг нягтлан бодох бүртгэлд тусгахдаа зөрүүтэй бүртгэсэн, мөн 240.0 мянган төгрөгийн зардлыг бүртгээгүй.
- Бараа материалын орлогын ажил гүйлгээний баримтыг санхүүгийн тэмдэгээр баталгаажуулаагүй
- Хуралд оролцох зардал, урамшууллын зардлыг байгууллагын ажилтны дансаар дамжуулан гаргасан.

Санхүүгийн аудитаар өгсөн 7,980 мянган төгрөгийн зөрчил арилгуулах 3 албан шаардлага, 1,400.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмжийн биелэлтийг 2023 оны 09 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 227 дугаар албан бичгээр Төрийн аудитын байгууллагад гаргаж тайлагнасан.

Албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг хянаж үзээд хэрэгжилтийг хангалттай гэж дүгнэв.

3. ЗАСАГЛАЛ, ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА, ДОТООД ХЯНАЛТЫН ТӨЛӨВШИЛ

3.1. Засаглалын удирдлагын талаар

Хөдөлмөрийн дотоод журмын талаар:

Байгууллагын даргын 2023 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн А/10 дугаар тушаалаар “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ыг баталсан байна.

Тушаал шийдвэрийн талаар:

Тус байгууллага нь 2023 оны үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээр “А” индексийн 30, боловсон хүчний чиглэлээр “Б” индексийн 38, нийт 68 тушаал төлөвлөж гаргасан байна.

Байгууллагын засаглалын талаар ажлын баримт АБ1002-оор ерөнхий 3 асуултын хүрээнд 7 дэд асуулга авч дотоод аудитын аргачлалд заасан 8 шалгуураар үнэлгээ хийхэд төлөвшил нь “Давтамжтай буюу 2-р түвшин”-нд байна

3.2. Эрсдэлийн удирдлагын талаар

Тус байгууллага нь эрсдэлээ тодорхойлж, үнэлдэггүй.

Байгууллагын эрсдэлийн удирдлагын үйл явцын талаар ажлын баримт АБ1003-аар 12 асуулга авч, дотоод аудитын аргачлалд заасан 8 шалгуураар үнэлгээ хийхэд төлөвшил нь “Эхлэлийн буюу 1-р түвшин”-нд байна.

3.3. Дотоод хяналтын талаар

Дотоод хяналтын тухайд байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж тайлагнасан, санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын үйл явцын талаар ажлын баримт АБ1004-өөр 8 асуулга авч дотоод аудитын аргачлалд заасан 4 чиглэлийн 13 шалгуураар үнэлгээ хийхэд төлөвшил нь “Эхлэлийн буюу 1-р түвшин”-нд байна.

4. САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР

Төсвийн төлөвлөлт

Байгууллагын 2023 оны төсвийн төслийг 355,317.9 мянган төгрөгөөр боловсруулан Соёлын яаманд хүргүүлсэн. Сангийн яамнаас тус байгууллагын 2023 оны төсвийг 324,498.0 мянган төгрөгөөр баталсан. Засгийн газраас 2023 оны эхнээс цалинг шинэчлэн тогтоосонтой холбоотой цалингийн зардал нэмэгдсэн, эд хогшил урсгал засварын зардал мөн нэмэгдсэн, бусад зардлууд буурч батлагдсан байна.

Тус байгууллагын 2023 оны урсгал төсвөөр 1 хөтөлбөр 2 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 324,498.0 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсан. Үүнд

- Үндсэн үйл ажиллагааны зардалд 314,119.6 мянган төгрөг
- Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж урамшууллын зардалд 10,378.4 мянган төгрөг

№	Үзүүлэлт	2023 оны төсвийн төсөл	2023 оны батлагдсан төсөв	Зөрүү
71702	Соёл урлаг	355,317.9	324,498.0	30,819.9
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	355,317.9	314,119.6	41,198.3
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл	212,632.8	213,174.6	-541.8
2102	Ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэл	51,561.3	30,209.0	21,352.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой зардал	24,069.9	7,383.0	16,686.9
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,689.2	5,780.5	17,908.7
2105	Норматив зардал	60.0	-	60.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,103.2	27,000.0	-15,896.8
2107	Томилолт, зочны зардал	10,944.0	5,500.0	5,444.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ	21,257.5	16,462.7	4,794.8
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	0	8,609.8	-8,609.8
80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.0	10,378.4	-10,378.4
2132	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	0	10,378.4	-10,378.4

Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр 2023 онд улсын төсвөөс 324,948.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг бүрэн олгосон байна. Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаар харуулав.

Байгууллагын 2023 оны батлагдсан төсөв, гүйцэтгэлийн дүн:

№	Үзүүлэлт	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл	Зөрүү + -	Хувь
71702	Соёл урлаг	324,498.0	315,389.8	9,107.6	97.2
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	314,119.6	305,069.8	9,049.2	97.1
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл	213,174.6	210,882.6	2,292.0	98.9

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх зардал	30,209.0	26,310.8	3,898.2	87.1
2103	Байр ашиглалттай холбоотой зардал	7,383.0	7,383.0	-	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,780.5	5,733.6	46.9	99.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	27,000.0	26,880.0	120.0	99.6
2107	Томилолт, зочны зардал	5,500.0	2,821.7	2,678.3	51.3
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний зардал	16,462.7	16,449.0	13.7	99.9
2109	Бараа үйлчилгээ бусад	8,609.8	8,609.2	0.6	100.0
80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	10,378.4	10,320.0	58.4	99.4
2132	Нэг удаагийн тэтгэмж	10,378.4	10,320.0	58.4	99.4

Тус байгууллагын 2023 оны санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 36,985.4 мянган төгрөгөөр буюу 44.9 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан мөнгөн хөрөнгө, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	255.0	-	(255.0)
Авлага	-	-	-
Бараа материал	5,482.1	24,075.6	18,593.5
Үндсэн хөрөнгө	86,821.9	110,032.7	23,210.8
Нийт хөрөнгө	92,559.0	134,108.3	41,549.3
Богино хугацаат өр төлбөр	-	-	-
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	92,559.0	134,108.3	41,549.3
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	92,559.0	134,108.3	41,549.3

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 18,593.5 мянган төгрөгөөр, үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 23,210.8 мянган төгрөг болж өссөн.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 134,108.3 мянган төгрөг болж, 41,549.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

5.НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ

Өмнөговь аймгийн Соёл, урлагийн газрын 2023 оны үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын дүнгээр байгууллагын үйл ажиллагааг “Хангалттай” гэсэн дүгнэлт өгч байна.

Аудитаар илэрсэн алдаа дутагдлыг залруулах, өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж, биелэлтийг цаглаварт хугацааны дотор Соёлын яамны ХШҮДАГ-т албан бичгээр хавсарган ирүүлэхийг мэдэгдье.

6. ЗӨВЛӨМЖ

Төсвийн шууд захирагч, дарга Т.Мөнгөнтуул танаа		Хугацаа
Зөвлөмж 1.	Шийдвэр гаргах, зорилго, зорилтыг тодорхойлох, урамшуулах, хариуцлага тооцоход эрсдэлийг харгалзан үздэг байх, эрсдэлийн удирдлагын болон дотоод хяналтын төлөвшлийн түвшнийг ахиулах;	2024 оны 06-р сарын 25-ны дотор
Зөвлөмж 2	Төсвийн шинэчлэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр, төсөвт эдийн засгийн үр ашгийн шинжилгээ хийх, орон нутгийн соёл, урлагийн байгууллагуудыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;	
Зөвлөмж 3.	Тушаал шийдвэрийг гаргах эрх зүйн үндэслэлийн дагуу тушаалын хавсралтын бүрдлийг хангаж байх;	
Нягтлан бодогч Н.Бадамсүрэн танд		
Зөвлөмж 4.	Зардлын ангиллыг зөв сонгон бүртгэл хөтөлж байх;	2024 оны 06-р сарын 25-ны дотор
Зөвлөмж 5.	Шилэн дансны тухай хуулийн мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн мэдээлж байх;	

СОЁЛЫН ЯАМНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР